

Chapter: 6

Q.1 वेगळा घटक ओळखा.

6

1 पाणी, पारा, ब्रोमीन, पेट्रोल

Ans पेट्रोल. हे ज्वलनशील द्रव आहे तर उर्वरित ही अज्वलनशील द्रवाची उदाहरणे आहेत.

2 सोने, चांदी, तांबे, पितळ

Ans पितळ. उर्वरित नावे ही मूलद्रवांची उदाहरणे आहेत तर पितळ हे मिश्रण आहे.

3 दूध, लिंबाचा रस, कार्बन, स्टील

Ans कार्बन. हे मूलद्रव्य आहे उर्वरित ही मिश्रणे आहेत.

4 हायड्रोजन, सोडियम, पोटॅशियम, कार्बन

Ans कार्बन. याची संयुजा ४ आहे तर उर्वरित मूलद्रव्यांची संयुजा १ आहे.

5 साखर, मीठ, खाण्याचा सोडा, मोरचूद

Ans साखर. हे कार्बनी संयुग आहे तर उर्वरित ही अकार्बनी संयुगे आहेत.

6 हायड्रोजन, हायड्रोजन पेरॉक्साइड, कार्बन डायऑक्साइड, पाण्याची वाफ

Ans हायड्रोजन. हायड्रोजन हे मूलद्रव्य आहे तर, उर्वरित ही संयुगे आहेत. किंवा हायड्रोजन पेरॉक्साइड. हायड्रोजन पेरॉक्साइड हे द्रवरूप आहे तर इतर पदार्थ हे वायुरूप आहेत.

Q.2 नाव / रेणुसूत्र लिहा.

23

1 प्रत्येकी दोन उदाहरणे द्या.
संयुजा 1 असलेले मूलद्रव्य

Ans संयुजा 1 असलेले मूलद्रव्य - हायड्रोजन, सोडियम, पोटॅशियम

2 प्रत्येकी दोन उदाहरणे द्या.
सॅद्रिय संयुग

Ans सॅद्रिय संयुग: युरिया, ग्लूकोज, साखर

3 पुढील दिलेल्या रेणुसूत्रावरून त्यातील घटक मूलद्रव्यांची नावे आणि संज्ञा लिहा तसेच त्यांची संयुजा लिहा.

रेणुसूत्र संयुजा घटक मूलद्रव्य

CCl_4 .....

Ans रेणुसूत्र संयुजा घटक मूलद्रव्य

CCl_4 $C=4, Cl=1$ C= कार्बन
कार्बन टेट्रा क्लोराइड Cl= टेट्रा क्लोराइड

4 प्रत्येकी दोन उदाहरणे द्या.
वायुरूप मूलद्रव्य

Ans वायुरूप मूलद्रव्य: हायड्रोजन

5 प्रत्येकी दोन उदाहरणे द्या.
धातुसदृश

Ans धातुसदृश - आर्सेनिक (As), सिलिकॉन (Si), जर्मेनियम (Ge), अँटिमनी (Sb)

6 प्रत्येकी दोन उदाहरणे द्या.
असंद्रिय संयुग

Ans असंद्रिय संयुग - मीठ, धुण्याचा सोडा, मोरचूद, चुनखडी, गंज

7 प्रत्येकी दोन उदाहरणे द्या.
द्रवरूप मूलद्रव्य

Ans द्रवरूप मूलद्रव्य: पारा, ब्रोमीन

8 पुढील दिलेल्या रेणुसूत्रावरून त्यातील घटक मूलद्रव्यांची नावे आणि संज्ञा लिहा तसेच त्यांची संयुजा लिहा.

रेणुसूत्र संयुजा घटक मूलद्रव्य
 Na_2S .....

Ans रेणुसूत्र संयुजा घटक मूलद्रव्य
 Na_2S $\text{Na}=1, \text{S}=2$ Na = सोडियम
सोडियम सल्फाइड S = सल्फाइड

9 प्रत्येकी दोन उदाहरणे द्या.
कलिल

Ans कलिल: शाई, दूध

10 पुढील दिलेल्या रेणुसूत्रावरून त्यातील घटक मूलद्रव्यांची नावे आणि संज्ञा लिहा तसेच त्यांची संयुजा लिहा.

रेणुसूत्र संयुजा घटक मूलद्रव्य
 MgBr_2 .....

Ans रेणुसूत्र संयुजा घटक मूलद्रव्य
 MgBr_2 $\text{Mg}=2, \text{Br}=1$ Mg = मॅग्नेशियम
मॅग्नेशियम ब्रोमाइड Br = ब्रोमाइड

11 पुढील दिलेल्या रेणुसूत्रावरून त्यातील घटक मूलद्रव्यांची नावे आणि संज्ञा लिहा तसेच त्यांची संयुजा लिहा.

रेणुसूत्र संयुजा घटक मूलद्रव्य
 BaCl_2 .....

Ans रेणुसूत्र संयुजा घटक मूलद्रव्य
 BaCl_2 $\text{Ba}=2, \text{Cl}=1$ Ba = बेरियम Cl = क्लोराइड
बेरियम क्लोराइड

12 प्रत्येकी दोन उदाहरणे द्या.
स्थायूरूप मूलद्रव्य

Ans स्थायूरूप मूलद्रव्य: लोह/ लोखंड, तांबे

13 पुढील दिलेल्या रेणुसूत्रावरून त्यातील घटक मूलद्रव्यांची नावे आणि संज्ञा लिहा तसेच त्यांची संयुजा लिहा.

रेणुसूत्र संयुजा घटक मूलद्रव्य
 FeS .....

Ans रेणुसूत्र संयुजा घटक मूलद्रव्य
 FeS $\text{Fe}=2, \text{S}=2$ Fe = फेरस, S = सल्फाइड
फेरस सल्फाइड

14 पुढील दिलेल्या रेणुसूत्रावरून त्यातील घटक मूलद्रव्यांची नावे आणि संज्ञा लिहा तसेच त्यांची संयुजा लिहा.

रेणुसूत्र संयुजा घटक मूलद्रव्य
 KCl .....

Ans रेणुसूत्र संयुजा घटक मूलद्रव्य
 KCl $\text{K}=1, \text{Cl}=1$ K = पोटॅशियम Cl = क्लोराइड
पोटॅशियम क्लोराइड

15 पुढील दिलेल्या रेणुसूत्रावरून त्यातील घटक मूलद्रव्यांची नावे आणि संज्ञा लिहा तसेच त्यांची संयुजा लिहा.

रेणुसूत्र संयुजा घटक मूलद्रव्य
 HI .....

Ans रेणुसूत्र संयुजा घटक मूलद्रव्य
 HI $\text{H}=1, \text{I}=1$ H = हायड्रोजन
हायड्रोजन आयोडाइड I = आयोडाइड

16 पुढील दिलेल्या रेणुसूत्रावरून त्यातील घटक मूलद्रव्यांची नावे आणि संज्ञा लिहा तसेच त्यांची संयुजा लिहा.

रेणुसूत्र संयुजा घटक मूलद्रव्य

H_2S .....

Ans रेणुसूत्र संयुजा घटक मूलद्रव्य

H_2S $H=1, S=2$ $H=$ हायड्रोजन
हायड्रोजन सल्फाइड $S=$ सल्फाइड

17 पुढील दिलेल्या रेणुसूत्रावरून त्यातील घटक मूलद्रव्यांची नावे आणि संज्ञा लिहा तसेच त्यांची संयुजा लिहा.

रेणुसूत्र संयुजा घटक मूलद्रव्य

HBr .....

Ans रेणुसूत्र संयुजा घटक मूलद्रव्य

HBr $H=1, Br=1$ $H=$ हायड्रोजन
हायड्रोजन ब्रोमाइड $Br=$ ब्रोमाइड

18 प्रत्येकी दोन उदाहरणे द्या.

जटिल संयुग

Ans जटिल संयुग: हेअमोग्लोबीन, हरितद्रव्य, सायनोकोबालमिन

19 प्रत्येकी दोन उदाहरणे द्या.

समांगी मिश्रण

Ans समांगी मिश्रण: स्टेनलेस स्टील, मिठाचे द्रावण

20 पुढील दिलेल्या रेणुसूत्रावरून त्यातील घटक मूलद्रव्यांची नावे आणि संज्ञा लिहा तसेच त्यांची संयुजा लिहा.

रेणुसूत्र संयुजा घटक मूलद्रव्य

$CaCl_2$ .....

Ans रेणुसूत्र संयुजा घटक मूलद्रव्य

$CaCl_2$ $Ca=2, Cl=1$ $Ca=$ कॅल्शियम
कॅल्शियम क्लोराइड $Cl=$ क्लोराइड

21 पुढील दिलेल्या रेणुसूत्रावरून त्यातील घटक मूलद्रव्यांची नावे आणि संज्ञा लिहा तसेच त्यांची संयुजा लिहा.

रेणुसूत्र संयुजा घटक मूलद्रव्य

NaH .....

Ans रेणुसूत्र संयुजा घटक मूलद्रव्य

NaH $Na=1, H=1$ $Na=$ सोडियम
सोडियम हायड्राइड $H=$ हायड्राइड

22 प्रत्येकी दोन उदाहरणे द्या.

संयुजा 2 असलेले मूलद्रव्य

Ans संयुजा 2 असलेले मूलद्रव्य - ऑक्सिजन, लोह, गंधक

23 पुढील दिलेल्या रेणुसूत्रावरून त्यातील घटक मूलद्रव्यांची नावे आणि संज्ञा लिहा तसेच त्यांची संयुजा लिहा.

रेणुसूत्र संयुजा घटक मूलद्रव्य

K_2O .....

Ans रेणुसूत्र संयुजा घटक मूलद्रव्य

K_2O $K=1, O=2$ $K=1$, पोटॅशियम
पोटॅशियम ऑक्साइड $O=$ ऑक्साइड

Q.3 बहुपर्यायी प्रश्न (कृति)

1 स्थायूरूप द्रव्यामधील आंतररेण्विय बल हे ..... असते.

अ. अतिक्षीण ब. मध्यम क. प्रभावी ड. अनिश्चित

Ans स्थायूरूप द्रव्यामधील आंतररेण्विय बल हे **प्रभावी** असते.

2 ज्या द्रव्यामध्ये दोन किंवा त्याहून अधिक घटक असतात त्याला ..... असे म्हणतात.

अ. मिश्रण ब. संयुग क. मूलद्रव्य ड. धातुसदृश

Ans ज्या द्रव्यामध्ये दोन किंवा त्याहून अधिक घटक असतात त्याला **संयुग** असे म्हणतात.

3 स्थायू द्रव्यावर बाह्य दाब टाकला असता, आकारमान कायम राहते. या गुणधर्माला ..... असे म्हणतात.

अ. तन्यता ब. असंपीड्यता क. प्रवाहीपणा ड. लवचिकता

Ans स्थायू द्रव्यावर बाह्य दाब टाकला असता, आकारमान कायम राहते. या गुणधर्माला **असंपीड्यता** असे म्हणतात.

4 ..... या निकषाद्वारे पदार्थाचे मिश्रण, संयुग आणि मूलद्रव्य असे वर्गीकरण करतात.

अ. द्रव्याच्या अवस्था ब. द्रव्याच्या प्रावस्था
क. द्रव्याचे रासायनिक घटक ड. वरील सर्व

Ans द्रव्याचे रासायनिक घटक या निकषाद्वारे पदार्थाचे मिश्रण, संयुग आणि मूलद्रव्य असे वर्गीकरण करतात.

5 दूध हे ..... या प्रकारच्या द्रव्याचे उदाहरण आहे.

अ. द्रावण ब. समांगी मिश्रण क. विषमांगी मिश्रण ड. निलंबन

Ans दूध हे **विषमांगी मिश्रण** या प्रकारच्या द्रव्याचे उदाहरण आहे.

6 पाणी, पारा, आणि ब्रोमीन हे समानशील आहेत कारण, हे तिन्ही पदार्थ ..... आहेत.

अ. द्रव ब. संयुग क. अधातू ड. धातू

Ans पाणी, पारा, आणि ब्रोमीन हे समानशील आहेत कारण, हे तिन्ही पदार्थ **द्रव पदार्थ** आहेत.

7 कार्बनची संयुजा ४ आहे आणि ऑक्सिजनची ..... आहे. यावरून हे समजते की कार्बन आणि ऑक्सिजन यांच्यामधील रासायनिक बंधांमुळे कार्बन डायऑक्साईड तयार होतो.

अ. १ ब. २ क. ३ ड. ४

Ans कार्बनची संयुजा ४ आहे आणि ऑक्सिजनची २ आहे. यावरून हे समजते की कार्बन आणि ऑक्सिजन यांच्यामधील रासायनिक बंधांमुळे कार्बन डायऑक्साईड तयार होतो.

Q.4 शास्त्रीय कारणे लिहा.

1 स्थायूरूप द्रव्याला ठराविक आकार आणि आकारमान असते.

Ans i. स्थायूमधील कण हे एकमेकांच्या अगदी जवळ असतात आणि ते त्यांच्या ठराविक जागीच स्पंद पावत असतात.
ii. यामुळे, स्थायूना ठराविक आकार आणि आकारमान मिळते.
iii. तसेच, स्थायूमधील कणांमधील अंतर हे अतिशय कमी असते, त्यामुळे, आंतररेण्विय आकर्षण बल हे अतिशय प्रभावी असते.
iv. त्यामुळे, स्थायूमधील रेणू एकमेकांना घट्ट धरून राहतात, आणि म्हणूनच द्रव्याला ठराविक आकार आणि आकारमान मिळते.

2 लिंबू सरबताला गोड, आंबट, खारट अशा सर्व चवी असतात व ते पेल्यामध्ये ओतता येते.

Ans i. लिंबू सरबत हे लिंबाचा रस, मीठ व साखर पाण्यामध्ये विरघळवून तयार करतात. म्हणजे लिंबू सरबत हे मिश्रण आहे.
ii. त्यामुळे लिंबू सरबतातील घटक रासायनिक बंधाने जोडलेले नसतात म्हणून ते एकमेकांपासून वेगळे असतात.
iii. तसेच लिंबू सरबतामध्ये त्याच्या घटक पदार्थांचे गुणधर्म राखले जातात.
म्हणून लिंबू सरबतामध्ये लिंबाच्या रसाची आंबट, साखरेची गोड, मीठाची खारट चव कायम राखली जाते. त्यामुळे लिंबू सरबताला
iv. गोड, आंबट, खारट अशा सर्व चवी असतात.
v. लिंबू सरबतामध्ये पाणी हा घटक मोठ्या प्रमाणात असतो. त्यामुळे ते द्रव अवस्थेत असते. म्हणून लिंबू सरबत पेल्यामध्ये ओतता येते.

3 हायड्रोजन ज्वलनशील आहे, तर ऑक्सिजन ज्वलनाल मदत करतो, परंतु, पाणी आग विझवण्यास मदत करते.

Ans i. संयुग हा दोन किंवा अधिक मूलद्रव्ये एका ठराविक प्रमाणात रासायनिक रित्या एकत्र येऊन बनलेला एक शुद्ध पदार्थ आहे आणि संयुगाचे गुणधर्म हे नेहमी त्याच्या घटक पदार्थांपेक्षा वेगळे असतात.
ii. हायड्रोजन ज्वलनशील आहे, तर ऑक्सिजन ज्वलनाल मदत करतो.
iii. असे असले तरीही, पाणी हे या दोन्ही वायू रूप मूलद्रव्यांच्या रासायनिक अभिक्रियेने तयार होणारे संयुग आहे.
अशाप्रकारे, पाणी या संयुगाचे गुणधर्म हे त्याच्या घटक मूलद्रव्यांपेक्षा पूर्णपणे वेगळे असतात. म्हणूनच, पाणी हे ज्वलनशीलही नाही
iv. किंवा ज्वलनाला मदतही करत नाही, उलट आग विझवण्यास मदत करते.

4 कलिलामधील घटक पदार्थ हे सध्या गाळणक्रियेने विलग करता येत नाहीत.

Ans i. कलिल हे असे विषमांगी मिश्रण ज्याचे घटक पदार्थ गाळणाने वेगळे करता येत नाहीत व ज्याच्या कणांचा आकार द्रावण आणि निलंबन यांच्या मधला असतो.
ii. साध्या गालन कागदाची छिद्रे ही कलिलाच्या कणांपेक्षा मोठी असतात, त्यामुळे, कलिलाचे कण हे साध्या गालन क्रियेने वेगळे करता येत नाहीत.
iii. लिंबू सरबताची चव ही गोड, आंबट आणि खारट असते आणि ते ग्लासमध्ये ओतता येते.
मिश्रण हा दोन किंवा अधिक पदार्थ (मूलद्रव्ये, संयुगे) कुठल्याही प्रमाणात भौतिक पद्धतीने एकत्र येऊन बनलेला पदार्थ आहे आणि
iv. त्यामध्ये घटक मूलद्रव्यांचे गुणधर्म टिकून राहतात.
v. लिंबू सरबत हे पाण्यामध्ये साखर, लिंबू आणि मीठ मिसळून बनवले जाते.
vi. अशाप्रकारे बनलेले मिश्रण हे द्रवरूप असते आणि त्यामुळे ते ग्लासमध्ये ओतले जाऊ शकते.

- 1 रासायनिक अभिक्रिया समीकरणासह स्पष्ट करा.
पुढील जोड्यांतील मूलद्रव्यांच्या गुणाकार पद्धतीने मिळणाऱ्या संयुगांची रेणूसूत्रे लिहा:
C (संयुजा ४) आणि Cl (संयुजा १)

Ans

मूलद्रव्ये :	कार्बन	क्लोरीन
संज्ञा :	C	Cl
संयुजा :	4	1
तिरकस गुणाकार :	C	Cl
	4	1

रेणूसूत्र : CCl_4

- 2 रासायनिक अभिक्रिया समीकरणासह स्पष्ट करा.
पुढील जोड्यांतील मूलद्रव्यांच्या गुणाकार पद्धतीने मिळणाऱ्या संयुगांची रेणूसूत्रे लिहा:
Ca (संयुजा २) आणि O (संयुजा २)

Ans

मूलद्रव्ये :	कल्शियम	ऑक्सिजन
संज्ञा :	Ca	O
संयुजा :	2	2
तिरकस गुणाकार :	Ca	O
	2	2

रेणूसूत्र : CaO

- 3 रासायनिक अभिक्रिया समीकरणासह स्पष्ट करा.
पुढील जोड्यांतील मूलद्रव्यांच्या गुणाकार पद्धतीने मिळणाऱ्या संयुगांची रेणूसूत्रे लिहा:
N (संयुजा ३) आणि H (संयुजा १)

Ans

मूलद्रव्ये :	नायट्रोजन	हायड्रोजन
संज्ञा :	N	H
संयुजा :	3	1
तिरकस गुणाकार :	N	H
	3	1

रेणूसूत्र : NH_3

- 4 रासायनिक अभिक्रिया समीकरणासह स्पष्ट करा.
पुढील जोड्यांतील मूलद्रव्यांच्या गुणाकार पद्धतीने मिळणाऱ्या संयुगांची रेणूसूत्रे लिहा:
C (संयुजा ४) आणि O (संयुजा २)

Ans

मूलद्रव्ये :	कार्बन	ऑक्सिजन
संज्ञा :	C	O
संयुजा :	4	2
तिरकस गुणाकार :	C	O
	4	2

रेणूसूत्र : CO_2

- 1 विरघळलेल्या क्षारांमुळे समुद्राच्या पाण्याला खारट चव असते. काही जलसाठ्यांची नोंदविलेली क्षारता (पाण्यातील क्षारांचे प्रमाण) पुढीलप्रमाणे आहे: लोणार सरोवर: 7.9%, प्रशांत महासागर: 3.5%, भूमध्य समुद्र: 3.8%, मृत समुद्र: 33.7%. या माहितीवरून मिश्रणाची दोन वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

Ans i. जेव्हा दोन किंवा अधिक पदार्थ कुठल्याही प्रमाणात मिसळले जातात, त्या पदार्थांना मिश्रण असे म्हणतात.
 ii. मिश्रणामध्ये त्याच्या घटक पदार्थांचे गुणधर्म टिकून राहतात. मिश्रणातील घटकांचे गुणधर्म बदलू शकतात.
 iii. वरील सर्व उदाहरणांमध्ये, तलाव, महासागर आणि समुद्र यांचे पाणी हे मिश्रण आहे.
 iv. समुद्र, महासागर आणि तलाव यांच्या पाण्याची क्षारता ही प्रत्येक ठिकाणच्या पाण्यात मिसळलेल्या क्षारांच्या प्रमाणानुसार बदलते, परंतु मिठाचे गुणधर्म हे टिकून राहतात, कारण हे पाणी चवीला खारट असते.

- 2 पितळ ह्या मिश्रणाच्या एका नमुन्यात पुढील घटक आढळले: तांबे (70%) व जस्त (30%). यामध्येद्रावक, द्राव्य व द्रावण कोण ते लिहा.

Ans i. दोन अधिक पदार्थांच्या मिश्रणाला द्रावण असे म्हणतात. इथे पितळ (मिश्रण, एक मिश्रधातू) हे तांबे आणि जस्त यांचे द्रावण आहे.
 ii. द्रावणात जो घटक सर्वात जास्त प्रमाणात असतो, त्याला द्रावक असे म्हणतात. पितळेमध्ये तांबे मिश्रणाच्या ७०% असते आणि म्हणून तांबे हे द्रावक आहे.
 iii. इतर घटक जे कमी प्रमाणात असतात, त्यांना द्रव्य असे म्हणतात. पितळेमध्ये जस्त हे ३०% असते आणि म्हणून जस्त हे द्रावक आहे.
 iv. पाणी: असेंद्रिय/अकार्बनी संयुग

- 3 वनस्पती सूर्यप्रकाशात क्लोरोफिलच्या मदतीने कार्बन डायऑक्साइड व पाणी यांच्यापासून ग्लूकोज तयार करतात व ऑक्सिजन बाहेर टाकतात. या प्रक्रियेतील चार संयुगे कोणती ते ओळखून त्यांचे प्रकार लिहा.

Ans प्रकाशसंश्लेषणात सहभागी असणारी संयुगे पुढीलप्रमाणे:

- i. कार्बन डायऑक्साइड: असेंद्रिय/अकार्बनी संयुग
 ii. ग्लूकोज: कार्बनी संयुग
 iii. क्लोरोफिल: जटिल संयुग
 iv. पाणी: असेंद्रिय/अकार्बनी संयुग

Q.7 प्रश्नाचे उत्तर विस्तृत स्वरूपात लिहिणे.

- 1 पुढील तक्त्यामध्ये काही द्रव्यांच्या रासायनिक घटकांची माहिती दिली आहे. त्यातील घटकांचे प्रकार ओळखून लिहा.

द्रव्याचे नाव	द्रव्याचे रासायनिक घटक	द्रव्याचा प्रकार
समुद्राचे पाणी	$H_2O + NaCl + MgCl_2 +$	.....
उर्ध्वपातित पाणी	H_2O	.....
फुग्यात भरलेला हायड्रोजन वायू	H_2	.....
LPG सिलिंडरमधील वायू	$C_4H_{10} + C_3H_8$	.....
खाण्याचा सोडा	$NaHCO_3$	.....
शुद्ध सोने	Au	.....
ऑक्सिजनच्या नळकांड्यातील वायू	O_2	.....
कास	$Cu + Sn$	.....
हिरा	C	.....
मोरचूद	$CuSO_4$	.....
चुनखडी	$CaCO_3$	.....
विरल हायड्रोक्लोरिक आम्ल	$HCl + H_2O$	.....

Ans

द्रव्याचे नाव	द्रव्याचे रासायनिक घटक	द्रव्याचा प्रकार
समुद्राचे पाणी	$H_2O + NaCl + MgCl_2 +$	मिश्रण
उर्ध्वपातित पाणी	H_2O	संयुग
फुग्यात भरलेला हायड्रोजन वायू	H_2	मूलद्रव्य
LPG सिलिंडरमधील वायू	$C_4H_{10} + C_3H_8$	मिश्रण
खाण्याचा सोडा	$NaHCO_3$	संयुग
शुद्ध सोने	Au	मूलद्रव्य
ऑक्सिजनच्या नळकांड्यातील वायू	O_2	मूलद्रव्य
कास	$Cu + Sn$	मिश्रण
हिरा	C	मूलद्रव्य
मोरचूद	$CuSO_4$	संयुग
चुनखडी	$CaCO_3$	संयुग
विरल हायड्रोक्लोरिक आम्ल	$HCl + H_2O$	मिश्रण